

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK — CONTICH

1. Drie maanden onder de Sneeuw. — 3. Sint Gregoriusdag op School. — 6. Een moedig Meisje. — 7. Karel Cogge. De Overstroming aan den IJzer. — 8. Het Wonderlijk Gezelschap. — 11. Het Kermismeisje. — 12. Willem Tell. — 13. Beter een lap dan een scheur. — 17. De Zinneloozen van Gheel. — 20. De Klok van Stuivekenskerke. — 24. Grapjes en Vroolijke Verhalen. — 34. Nog grapjes. — 35. Het kindje van de Zee. — 37. De Bezembinders van tleit. — 38. De Vlucht in ne Koffer. — 41. De Gierigaard. — 43. De Veerman van 't Zwin. — 48. Eerlijk duurt 't langst. — 61. Streng Winters. — 62. De Wees in Londen. — 63. Sinterklaas op de Heide. — 66. De Kinderen van den Smokkelaar. — 67. De Paaschklokken. — 69. Leenwtje van Damme. — 70. Van Alles Wat. — 71. Nieuwsgierig Aagje. — 79. De Verrassing van Oudenaarde. — 83. Op de Hooge Venen. — 85. De Overwintering van Nova Zembla. — 89. Hoogmoed komt voor den val. — 89. Het Spook. — 95. De twee Weesjes. — 96. De oude Redder. — 97. De Vlucht. — 101. Toch beter Thuis. — 105. Ongeluk en Geluk. — 108. Bieke. — 109. De oude Mantel. — 110. Robinson Crusoe. — 113. De Rooversjongen. — 114. Nooit Vergeten. — 118. De Spion van den Molen. — 119. De Kinderen van den Dokter. — 120. De Ruwe Kerel. — Tweemaal gevonden. — 126. De Kerels van Lampernisse. — 136. Thijs Uilenspiegel. — 137. Oom Tom. — 141. De Kerstavond van Bertje. — 143. De Reis in de Wildernis. — 168. Een jonge Held. — 169. Jacob van Artevelde. — 170. De Overwinning van Karel. — 171. Genoveva van Brabant. — 172. De Avontuurlijke Reis. — 173. De Strijd met den Wolf. — 174. Een vreeselijke Avond. — 175. De gevluchte Slaaf. — 176. In de Vliegmaschine. — 177. Een moedige Vrouw. — 178. Ontsnapt. — 179. Valsch beschuldigd. — 180. De Zoon van den Torenwachter. — 181. Terug bij vrouw en kinderen. — 182. De Reis van Columbus. — 183. De Schilder van Karel den Stoute. — 184. Het Spook van de Schelde. — 185. Het Avontuur in het gebergte. — 186. Jack de Cowboy. — 187. Hoe Jack prairieboer werd. — 188. De sterkste Voetbalclub. — 189. De Held van Tremeloo. — 190. De straf van 't Elzelarehof. — 191. De Cowboy van Fort Bell. — 192. Jeanne d'Arc. — 193. De Wandelende Deur. — 194. De Avonturen van Geraart. — 195. Geeraart in Rusland. — 196. Dikke Dries. — 197. De Roode Knuppels. — 198. Rosa van Dennenburg. — 199. De Wolf van Ghistel. — 200. De betooverde Molen. — 201. Zonderling gered. — 202. De Spaansche Furie. — 203. De Boeteling van Veurne. — 204. Een angstige Nacht. — 205. De Prins van Kakao. — 206. De dappere Elzie. — 207. De Avonturen van David. — 208. In en uit de Gevangenij. — 209. De Spion voor zijn Land. — 210. In het verwoeste Vlaanderen.

PRIJS 60 CENTIEM.

Vraag elke week het nieuwe boekje aan uw dagbladverkooper, want de reeks van deze veel gevraagde boekjes gaat gedurig voort.

Boekdrukkerij R. Bracke-Van Geert, Baesrode.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

A. Hans.

Nr. 269.

EEN NIEUW LEVEN

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich

EEN NIEUW LEVEN.

I.

Mijnheer Wallaais was met zijn gezin op zijn kasteeltje over gekomen, om er Kerstmis te vieren. Hij woonde te Antwerpen, maar had een landgoed in de Kempen, in de omgeving van Turnhout. Heel het jaar was op 't kasteel de portier met zijn vrouw en zijn dochter. In Juni kwam dan de familie Wallaais tot October. Maar ook rond Kerstmis was mijnheer Wallaais gaarne een tiental dagen buiten.

De Kempen lagen onder de sneeuw; 't had daarna gestormd. De dennenboomen hadden hun witte vracht afgeschud en stonden zwart tegenover al de blankheid.

't Was koud buiten maar binnen vlamde heerlijk de haard. In de groote kamer stond de kerstboom met kaarsen en geschenken. Men wachtte tot het geheel donker zou zijn om het feest te beginnen.

En Lies, de dochter van Joost, den portier, moest nog terug komen uit Turnhout, met het fijn gebak, dat mevrouw Wallaais daar besteld had. Ze bleef lang weg... De trein, die naar Weelde reed, zou zeker te laat zijn.

Eindelijk was Lies er met haar groote mand. De kinderen liepen haar in de voorhal tegemoet.

— O, ik ben zoo verschrokken, zei Lies en ze zag inderdaad bleek.

— Van wat? vroeg Paul, de veertienjarige zoon van mijnheer Wallaais.

— Er liep in 't bosch een groote kerel, met lang haar; hij was blootshoofds. O, zoo'n raar gezicht... En hij had een dikken stok in de hand. Hij riep naar mij, maar ik liep weg... En ik ben langs een heel anderen kant naar hier gekomen, daarom ben ik zoo laat.

Joost, haar vader, en mijnheer Wallaais, kwamen ook luisteren.

— O, zeker een wildstrooper, ergens van Zondereigen of die streek, meende mijnheer Wallaais.

— Ja, er zitten daar veel van die gasten. Maar

ze hebben het toch maar op hazen en konijnen gemunt, sprak Joost, de portier. Wat riep hij naar u, Lies?

— Ik weet het niet... ik heb niet geluisterd, maar vluchtte.

— Mogelijk was het wel een weggeloopt landlooper van Merksplas. Dat is ook in de buurt, merkte mijnheer Wallaais op.

— Hij wilde misschien in de mand van Lies kijken, zei Paul, de oudste der kinderen. Dan zou er niet veel van de lekkere koeken overgebleven zijn.

— Ge zijt nu veilig binnen, hernam mijnheer Wallaais. En het wordt tijd voor het feest... Vergeet nu maar al uw angst...

De portier, zijn vrouw en de dochter waren ook genoodigd rond den kerstboom. En dan zaten daar de kinderen van een hoeve, die aan mijnheer Wallaais toebehoorde.

Het werd voor allen een prettige avond. Het feest duurde tot negen uur.

Toen kwam boer Windels zijn kinderen halen. Paul vroeg hem of hij niet den man gezien had, waarvoor Lies zoo geschrokken was.

Windels had niemand ontmoet. Hij dacht ook dat die rare kerel een gevluchte landlooper van Merksplas moest zijn.

— Er is bij mij stroo gestolen, zei hij. Ik zal

vanavond eens opletten. Zulke gasten durven wel meer komen stelen... 't Is hier op weg naar Holland en de groote baan naar Baarle volgen die wegloopers natuurlijk niet.

De kinderen, gelukkig met hun lekkers en hun speelgoed, gingen met hun vader mee. Een uurtje later was 't kasteel ook in de rust.

Den volgenden dag, deed mijnheer Wallaais een wandeling met Paul. Hij zag de Kempen ook gaarne in hun winterstemming. De natuur is altijd mooi.

— O, vader, die man! zei Paul eensklaps. Daar aan 't moeras!

— Ja, waarlijk!

— Blootshoofd... en de stok, waarvan Lies sprak...

— Hij doet zoo raar... Kijk nu zwaait hij wild met zijn armen...

Mijnheer Wallaais was ontsteld. Vlug liep hij naar den vreemdeling toe en trok hem van het water weg.

— Man, gij wilt toch niet in 't water springen! riep hij uit.

Hij schrok opnieuw, nu van dit gezicht, met zijn wilde uitdrukking en woesten blik.

— Ja, ik wil in 't water springen, sprak de man wanhopig.

— En waarom?

— Omdat ik zoo'n ellendeling ben... Ik haat het leven...

— Kom, kom, we zullen eens praten... Van waar zijt gij?

— Ik ben een zwerver...

— Gevlucht uit Merksplas?...

— Neen!

— Waar woont ge dan?

— Nergens... Ja, nu zitten mijn kinderen ginder in een hut...

— Ge hebt kinderen hier? vroeg mijnheer Wallaais verbaasd. Toe breng me bij hen. Ik zal voor hen doen, wat ik kan...

De man aarzelde even, maar ging dan vooruit door een dreef van het bosch.

Paul vond dit een groot avontuur. Hij voelde zich gerust, omdat vader bij hem was.

— Die man is vreeselijk opgewonden, zei mijnheer Wallaais. Wat zullen we nu zien en hooren?

In het bosch stond een kleine bouwvallige strooien hut, waarin een man had gewoond, tot men hem naar een gesticht voerde. Het zou er donker geweest zijn, zonder de klaarte van een houtvuur, waarbij een jongen en een meisje zaten. In den hoek lag op een bos stroo een vrouw, die zich niet bewoog.

— We zijn er, sprak de man. Daar zitten mijn kinderen... en hun moeder ligt dood.

— Dood! kreet mijnheer Wallaais.

Paul drong zich dicht tegen zijn vader aan.

— Ja, gisteren is mijn vrouw gestorven... Ze was al lang ziek...

Mijnheer Wallaais boog zich over het strooelger.

Neen, de vrouw leefde niet meer.

— Maar dat is hier een verschrikkelijke toestand, zei hij. Zijt ge niet naar de overheid geweest?

— Neen! Ik word toch overal verjaagd...

— En is er geen dokter bij uw vrouw gekomen?

— Neen... Vroeger wel... Er was niets aan te doen...

— En ge liet uw kinderen alleen?

— 'k Had ze gezegd, dat ze naar Turnhout moesten gaan, naar de familie... Och, weet ik, wat er allemaal in mijn hoofd ronkte? Soms was ik gek?

— Komt alle drie mee naar mijn huis! her- nam mijnheer Wallaais.

Medelijdend keek hij naar de kinderen. De jongen kon tien, het meisje negen jaar zijn.

Mijnheer Wallaais leidde het groepje mee. De

doode moeder bleef alleen in het hutje achter.

Joost keek vreemd op, toen hij de deur opende en het havelooze gezelschap van mijnheer Wallaais en Paul zag.

— 'k Zal u straks alles vertellen, zei zijn meester.

Hij leidde den vader en de kinderen in de keuken en ging met zijn vrouw praten. Toen hij zijn ontmoeting verteld had, vervolgde hij:

— Er moet hier hulp geboden worden... We kunnen thans een heerlijken kerstmisplicht vervullen...

Hij ging met mevrouw naar het drielal zien.

— Eerst en vooral een flink bad en andere kleeren, oordeelde mevrouw Wallaais.

En 't werd nu druk in huis

— Wat gespuis mijnheer binnen haalt! bromde Joost.

— Dat is de vent, waarvoor ik gisteren op den loop ging, zei Lies.

Maar er was geen tijd om te praten... Joost moest met een briefje naar den burgemeester. Zijn vrouw kreeg bevel op de badkamer water te warmen. Lies moest met mevrouw mee naar boven. Daar was onder- en bovengoed van de kinderen en van mijnheer; het werd 's Zomers gebruikt. Het noodige was al spoedig uitgekozen.

Een uurtje later zaten de zwerver en zijn kin-

deren schoon gewasschen en behoorlijk gekleed, voor een warm maal in de keuken.

Paul, zijn zusjes en broertjes, mochten eens komen kijken, maar er niet blijven, want dan zouden de man en zijn kinderen te verlegen zijn.

Mevrouw en Lies maakten boven bedden klaar. Er was in 't kasteel ruimte genoeg, en ook beddegoed, want 's Zomers kwamen er veel gasten logeeren.

Joost keerde met den veldwachter terug. Mijnheer Wallaais ging met dezen in een afzonderlijke kamer en verhaalde zijn ontmoeting.

— Ik heb den man nog niet verder onderzraagd, zei hij. Ik zal het nu in uw bijzijn doen. Wat hij uitgevoerd heeft, weet ik niet.

— Hij heeft misschien nog wel gevangenisstraf uit te doen, sprak de veldwachter.

— 't Is mogelijk... Ik wilde in deze droevige zaak niet buiten de overheid handelen...

Mijnheer Wallaais riep den zwerver. Deze schrok wel wat, toen hij den veldwachter zag.

— Ik heb mijn straf uitgeoet, zei hij dadelijk.

— Als 't maar waar is, mompelde de politie-man.

— Kom, vertel nu eens eerlijk uw geschiedenis! sprak mijnheer Wallaais vriendelijk.

— Dat zal ik doen... Ik herken u nu... Zijt ge niet den houtkoopman Wallaais van Antwerpen?

— Ja...

— Mijn naam is Emiel Brijk... En mijn vader had ook een groote zaak te Antwerpen.

— Toch niet Antoon Brijk, die in granen deed?

— Ja, mijnheer... Vader is al tien jaar dood en mijn moeder nog langer... Ze hebben veel verdriet gehad over mij...

— Maar hoe oud zijt ge dan?

— Ik lijk met mijn verwilderde haren en baard veel ouder dan ik ben... Ik moet nog vijf en dertig worden...

— Gij de zoon van Antoon Brijk! herhaalde mijnheer Wallaais verbaasd. O, ja... nu begin ik me te herinneren... Mijnheer Brijk leefde op 't laatst zeer afgezonderd en men zei, dat het was van verdriet...

— Om mij! Ik had valsche wissels gemaakt, toen ik door 't spelen met geld veel schulden had en toch rijk wilde leven... Ik was al getrouwd... Toen werd ik tot twee jaar gevangenisstraf veroordeeld... Nadien verlieten we Antwerpen. Ik kon er niets meer doen. In de handelskringen verachtte men mij. 'k Had wel klerk kunnen worden bij familie, maar daarvoor was ik te

hoogmoedig. Een neef noodigde me naar Amerika. Mijn vrouw wilde niet. Ze had nog haar oude moeder te Brussel. We zijn te Brussel gaan wonen. Ik kreeg geld van mijn vrouws moeder om een nieuwe zaak te beginnen in granen. 'k Speelde weer en verloor alles. Mijn schoonmoeder was gestorven. Ik pleegde opnieuw bedrog en geraakte nog eens voor twee jaar in de gevangenis. Mijn vader betaalde mijn schulden... Hij hield zelf weinig over... Toen hij stierf kreeg ik toch nog een erfenisje en ik speculeerde voor de derde maal. Ik wou ineens veel geld winnen. 'k Had geen geluk. 'k Verloor alles... Toen trok ik met mijn vrouw en twee kinderen naar Rotterdam. Ik wilde me beteren... ik werd klerk op een kantoor. Na eenige maanden vernam mijn patroon, dat ik twee maal in de gevangenis had gezeten. En hij zond me weg. Ik zocht een andere betrekking. Men vroeg getuigschriften... Ik had er geen en ik vond geen werk. Jawel, ik ben dan gaan leuren... We trokken van stad tot stad. Mijn vrouw was ziekelijk. O, wat heeft ze geleden... Zoo zette ik dat ellendig zwerversleven een jaar voort. Verleden week doolden we door Noord-Brabant... De Hollandsche politie hield me in een dorp aan. En we werden als vagebonden over de grens gezet, omdat ik in België behoorde. We kregen wat geld en toen kwamen we hier

bij Turnhout. Mijn vrouw werd veel zieker. Ze kon niet meer voort. Ik vond die verlaten hut... 'k Haalde stroo weg op een hoeve... En mijn vrouw stierf.

— En geen dokter?

— O, een dokter kon niets meer doen... En ik was als gek... 'k Heb gisteren uren rond geloopt, klagend en in me zelven sprekend... ik had mijn verstand niet meer. En vanmiddag kwam dat weer... Ik zei tot mijn kinderen, dat ze naar Turnhout, naar de politie moesten gaan en ik wilde zelf in het water springen. Toen kwaamt gij, mijnheer...

— En was dat niet laf in 't water willen springen en uw kinderen achter laten bij hun gestorven moeder? vroeg mijnheer Wallaais.

— O, ik was waanzinnig... Ik ben heel mijn leven laf geweest... en slecht... Wat heb ik mijn vrouw doen lijden!... Ik heb ze zoo veel zien weenen... Ge weet nu, wie ik ben, mijnheer Wallaais... O, ontferm u over mijn kinderen, en smijt mij aan de deur!

— Neen, dat zal ik niet doen!

— Ik deug voor niets meer...

— We zullen er eens over praten... Ga nu terug bij uw kinderen! Straks zal ik u een poeder geven en dan moet ge slapen... We zullen

het lijk van uw vrouw naar 't dorp laten brengen...

— Hoe is uw juiste naam? vroeg de veldwachter. Of hebt ge papieren?

Willem Brijk haalde uit zijn binnenzak een uitgerafeld trouwboekje. En de politieman maakte de noodige aantekeningen, om volledig verslag aan den burgemeester te kunnen uitbrengen.

Toen keerde Willem Brijk bij zijn kinderen terug.

— Wat een allertreurigste geschiedenis, zei mijnheer Wallaais tot den veldwachter. Zucht naar geld en vermaken. Zoo zijn er al veel gevallen, die als Brijk, van goede afkomst zijn. Maar wat nu?

— De burgemeester moet onderzoeken of hij geen straf meer uit te doen heeft...

Mijnheer Wallaais dacht even na.

— Ik zal den man hier houden tot dit onderzoek afgelopen is. En is dit gunstig, dan kan ik hem aan werk helpen... We moeten hem de kans geven er weer boven op te komen.

— Ik denk, dat het verloren moeite zal zijn, mijnheer. Een vos verliest wel zijn haren maar niet zijn streken.

— Toe, toe, veel menschen hebben zich, na

allerlei dwalingen gebeterd. Voor de kinderen zal ik ook een uitweg zoeken.

— In het trouwboekje zag ik, dat ze te Antwerpen geboren zijn en dus komen ze ten laste van die stad, oordeelde de veldwachter.

— Ik weet misschien wel wat beters. Voorloopig blijven ze ook hier. En nu de doode moeder... ze ligt nog in de hut.

— Als uw pachter, boer Windels zijn kar inspande, konden we het lijk naar 't dorp voeren en in 't doodenhuis leggen.

— Wel, ik ga met u mee naar Windels en dan naar de hut. Ik zal Brijk maar hier laten... hij is al in zulk een geschokten gemoedstoestand.

Even later stapte mijnheer Wallaais met den veldwachter naar de hoeve van Windels, en deelde daar mee, wat er gedaan moest worden. Windels had gaarne geweigerd, want hij was een harde man, maar hij durfde tegen zijn eigenaar niet «neen» zeggen.

— Wat mijnheer in zijn kop steekt, bromde de boer in den stal tot zijn zoon. Hij moest zich dat gespuis niet aantrekken, anders kan hij van zijn kasteel wel een kolonie maken. Die vagebond heeft van eigen bij ons dat stroo gestolen.

Wat later reed de kar heen. Mijnheer Wallaais en de veldwachter stapten er naast. 't Was nu geheel donker geworden, maar de sneeuw

verlichtte den weg. Zoo kwam men aan de hut. Het vuur was uitgedoofd. Maar aan de kar hing een lantaarn en mijnheer Wallaais nam die mee binnen.

— Zoo moeten sterven, is toch wreed, zei de veldwachter.

— Ja, erkende mijnheer Wallaais. 't Is een echt drama... Arme, arme vrouw. Ze heeft wel een moeilijk sterfbed gehad... Twee kinderen moeten achterlaten.

— Die kunnen in een weeshuis, sprak Windels. En dat ze den vent voor zijn leven te Merksplas zetten en hem daar hard doen werken.

— Stil, stil, vermaande mijnheer Wallaais. We zullen de vrouw naar de kar dragen, vervolgde hij.

Gedrieën namen ze de doode op, die niet zwaar woog.

— 't Is om mijn paard te betooveren en wild te maken, bromde de bijgeloovige Windels tusschen zijn tanden.

Mijnheer Wallaais nam wat stroo uit de hut en dekte er de gestorven moeder mee.

— De veldwachter vergezelt u, zei hij tot Windels. Ik zal morgen bij den burgemeester komen.

Hij trok de scheeve deur van de hut toe en keerde huiswaarts.

Mevrouw Wallaais had in den kerstboom nieuwe kaarsen geplaatst en die aangestoken. En de kinderen van Willem Brijk zaten er bij met die van het huis. Ze heetten Frits en Lydia. O, wat schitterden hun oogjes! Hun vader was terug naar de keuken gegaan. Daar zat hij te weenen, terwijl hij het kerstlied hoorde:

Een kindje werd geboren,
Te Bethleem in den stal.

Mijnheer Wallaais kwam bij hem.

— We hebben uw vrouw weggebracht, zei hij stil.

— O, mijnheer, gij zijt te goed voor mij... Ik verdien dat niet...

— Brijk, ik wil u helpen... maar ge zult me beloven, dat ge nooit meer zulke wanhopige plannen zult vormen als aan het ven... Bid tot God om kracht, om uw leven te veranderen. We zullen morgen of overmorgen samen praten over de toekomst.

Brijk en zijn kinderen gingen vroeg te bed.

Frits lag in een net kamertje in een helder bedje. Hij was verbaasd over al dit nieuwe. Maar dan dacht hij aan moeder en hij begon stil te weenen... Er was zooveel vreemds in zijn leven... Maar moeders liefde zou hem altijd bij

blijven .. Moeder had zooveel met hem en Lydia gesproken, en hun leeren lezen en schrijven en rekenen. Ze had nooit iets onvriendelijks over vader gezegd, maar toch wist Frits dat moeder heel anders was geweest dan vader.

En nu lag moeder zoo roerloos en zwijgend in de akelige hut. Hij wist niet, dat ze al vervoerd was. En hij schreide om haar.

Lies, de dochter van den portier, had Lydia meegenomen naar haar kamer. 't Meisje zou alleen zoo eenzaam zijn... Lies had er innig medelijden mee... Ze stopte het kind warm toe en Lydia sliep weldra in.

Twee dagen later werd vrouw Brijk begraven. Mijnheer Wallaais had alles geregeld en betaald. En in de kerk en aan het graf moest hij Brijk ondersteunen. Frits woonde de plechtigheid bij, maar Lydia was bij Lies gebleven.

II

De burgemeester had bij het gerecht inlichtingen gevraagd over Willem Brijk. En het bleek, dat de man de waarheid had gesproken. Hij was nu vrij. En mijnheer Wallaais kon met hem spreken.

— Uw kinderen zijn zwak, zei hij. En 't is 't best, dat ze een tijd buiten blijven. Ik kan ze hier

bij goede menschen plaatsen. Ze zullen de school bezoeken. Uw vrouw heeft hun wel 't een en ander geleerd, maar ze hebben nog veel in te halen. En gij kunt te Antwerpen op mijn kantoor werken. Ge hebt dan de kans er boven op te komen...

— O, mijnheer, mag ik oprecht spreken? vroeg Brijk.

— Dat moet ge...

— Te Antwerpen zal ik altijd zwaarmoedig zijn... Dat weet ik nu al... Mijn naam is er bekend en mijn kwaad ook... Ik zou een nieuw leven willen beginnen in Amerika. Mijn neef heeft er een groote zaak. We hielden veel van elkaar, toen we jongens waren. Mijn neef bood me later aan bij hem te komen, en ik ben overtuigd dat hij me nog wil nemen, vooral als gij hem schrijft.

— Naar Amerika gaan... Ja, het was mischien beter...

— Te Antwerpen loop ik met het merkteken van mijn bedrog. Altijd zullen er zijn die zeggen: « Dat is Brijk, die in de gevangenis heeft gezeten ».

— Ja, er zijn harde menschen, die nooit vergeten en vergeven. Gij wilt dus naar Amerika... En uw kinderen?

— O, ik zou ze voorloopig hier moeten laten,

maar ik denk, dat ik spoedig voor hen 't kostgeld zal kunnen sturen. Ik wil er toch hard voor werken en zuinig leven.

— Ik kan uw wensch begrijpen, hernam mijnheer Wallaais.

En hij beloofde dadelijk naar den neef in Amerika te schrijven.

Mijnheer Wallaais sprak met zijn vrouw. En toen ging hij naar boer Windels. Hij meende, dat deze en zijn vrouw beste menschen waren. Hij vroeg, of Frits daar in huis kon komen, natuurlijk tegen betaling. En Windels en zijn vrouw wilden gaarne iets verdienen. Ze verzekerden, dat ze zeer goed voor Frits zouden zijn.

Mevrouw Wallaais begaf zich naar weduwe Berens, die ook in de buurt met haar dochter boerde. En daar zou Lydia inwonen, het huishouden, naaien en breien leeren en eveneens naar school gaan. Zoo bleven Frits en Lydia dicht bij elkaar.

Na Nieuwjaar keerde de familie Wallaais naar Antwerpen terug. Er kon natuurlijk nog geen nieuws uit Amerika zijn. Willem Brijk bleef bij Joost op het kasteel.

Maar eind Januari kwam er bericht. Zijn neef wilde hem nemen en had geld gezonden voor de reis. Ontroerd nam Willem Brijk afscheid van zijn kinderen. Hij sprak niet veel... Maar des

avonds knielde hij op het graf van zijn vrouw.

— Agnes, zei hij, ik zal een ander mensch en een goede vader worden. O, vergiffenis, vergiffenis... Maar God hoort me... ik zal wroeten en slaven voor Frits en Lydia.

En Willem Brijk meende het.

's Morgens nam hij te Weelde den trein naar Turnhout en hier de tram naar Antwerpen. Hij bezocht mijnheer Wallaais. Er was door den neef ook geld gestuurd voor kleeren. Mijnheer Wallaais legde er nog wat bij. En den volgenden Zaterdag stapte Willem Brijk als een nette reiziger op de Red Starboot, die naar New-York voer.

Ontroerd had Brijk mijnheer en mevrouw Wallaais bedankt voor al hun goedheid.

III.

Frits was nu al een tijd bij boer Windels. Hij ging trouw naar school en leerde goed.

De meester was zeer vriendelijk voor hem en gaf hem boeken ten geschenke. Frits had een zolderkamertje en daar timmerde hij een plank om er zijn boeken op te zetten. 't Liefst zat hij hier. Frits zocht gaarne de eenzaamheid.

Op de hoeve waren de menschen zoo vriendelijk niet. Karel, een zoon wat ouder dan Frits, kon niet verdragen dat deze niet werken moest,

al hielp de knaap dikwijls een handje. En Leon, de groote broer van Karel, was dikwijls ruw. Windels zelf sprak zelden een vriendelijk woord en zijn vrouw kon weinig verdragen.

Ze gaf meer eten aan haar eigen kinderen dan aan Frits. Maar Frits vergat dat alles, wanneer hij in een boek zat te lezen.

Lydia had het veel beter bij vrouw Berens. Frits ging er gaarne heen. De weduwe en haar dochter voelden deernis met de twee kinderen en toonden zich altijd vriendelijk.

Toen de Lente kwam, was er meer werk op de hoeve. Op een avond zei Windels tot Frits:

— Ge zult hier niet altijd rentenieren. Morgen kunt ge mee naar het land. Vroeg uit uw bed. Het is immers geen school. Werken, hoor!

Frits knikte. 's Ochtends werd hij vroeg geroepen. Even werd hij wakker, maar hij sliep weer in.

Windels zag hem dus niet verschijnen, en kwaad liep hij naar boven. Met een ruk trok hij Frits uit bed.

— Luiard! schreeuwde hij. Ge houdt me voor den aap...

Frits was vreeselijk geschrokken.

— En nu rap beneden... Ge denkt zeker, dat ge een rijkemanskind zijt... Maar uw vader is

uit armoede naar Amerika gejaagd! vervolgde de boer.

Frits durfde niets zeggen. Hij kleepte zich vlug aan.

— Zoo lang slapen, bromde vrouw Windels. Eet maar gauw...

Frits zag, dat de anderen spek hadden gekregen maar voor hem was er geen over gebleven. Hij moest dan naar het land. De boer, Karel en Leon waren er al. Frits moest met een dwarsstok de ploeg van Leon vasthouden en Karel die van zijn vader. Zoo stapte Frits altijd heen en weer. Mijnheer Wallaais was er niet tegen, dat Frits wat meewerkte, maar Windels zou daarvan misbruik maken.

Leon snauwde Frits dikwijls toe, dat hij den stok rechter moest houden en hij een domoor of een ezel was.

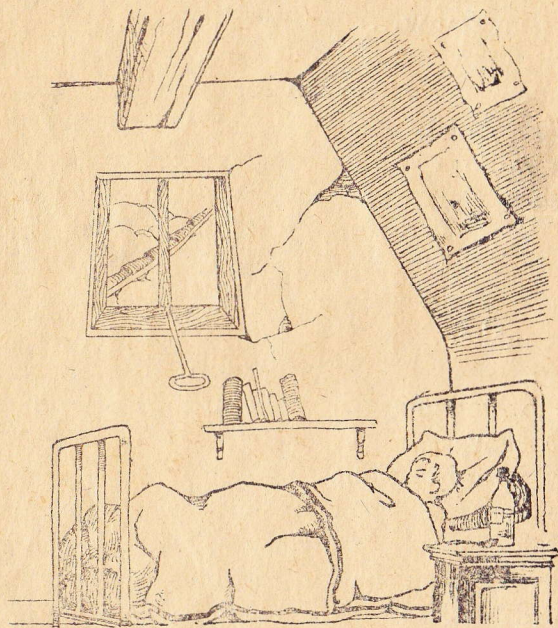
Frits verdroeg alles.

Na den middag begon het te regenen en Frits werd doornat. Hij huiverde van kou. Toch werkte men nog een heelen tijd door. 's Avonds had Frits rillingen. En den volgenden morgen kon hij niet opstaan. Hij was ziek, en hoestte erg. Vrouw Windels werd ongerust, niet zoo zeer terwille van Frits, maar om hetgeen mijnheer Wallaais kon zeggen, als hij 't hoorde van dat werken in den regen. Frits was een zwakke jon-

gen. De dokter moest komen.

— Eenige dagen in bed blijven, zei hij. En om een drankje komen.

Frits lag eenzaam op zijn kamertje. Hij sliep

veel. Eerst ijde hij over zijn moeder en zijn vader; dan werd hij kalmer... en was het stil.

Den derden dag kwam Lydia zien. Ze was verwonderd, dat Frits niet geweest was. En ze

schrok, nu ze hoorde, dat hij ziek was. Ze ging bij hem.

Heftig greep Frits haar hand. En hij begon te schreien. O, hij voelde zich zoo verlaten... Hij had al maar door aan zijn moeder gedacht. Hij was nu blij, dat hij zijn zusje zag.

— O, blijf wat! smeekte hij.

— Waarom weent ge nu? vroeg Lydia.

— Ik weet het niet...

Frits wilde niet klagen. Hij sprak geen woord over het werk in den regen. Hij gaf ook niet om dat werk... Maar dat allen hier zoo onvriendelijk waren, deed hem pijn. Windels, Karel en Leon waren nog geen enkelen keer komen zien. En de boerin verscheen alleen zoo eens haastig.

Lydia vertelde van vrouw Berens en van de school. Ze bleef wel twee uur.

Toen ze heenging, beloofde ze den volgenden dag terug te keeren.

Trouw bezocht ze haar broertje.

Eindelijk kon Frits weer beneden komen, maar hij zag zeer bleek. Hij moest nog een paar dagen binnen blijven. De boerin gaf hem nu toch beter eten.

In die dagen kregen Frits en Lydia een brief uit Amerika. Vader schreef, dat hij het goed maakte en voor zijn neef reisde. Hij dacht veel aan de kinderen. Frits en Lydia moesten nog

wat geduld hebben. Later zou vader hen komen halen.

Die brief gaf hun veel vreugde.

Frits ging weer naar school. Hij werd sterker en kreeg roode wangen. En de boer zette hem opnieuw aan 't werk.

Zekeren dag kwam Frits uit school. Hij had weer een boek van den meester gekregen. En toen hij gegeten had, sloop hij naar zijn kamer-tje om het weg te zetten. Maar hij begon er in te lezen, en was er dadelijk in verdiept. Plots stond boer Windels voor hem en hij zag rood van woede.

— Ha, luiaard, gij zit hier te lezen als ge naar het land moest komen om aardappels te leggen! raasde Windels. Met uw verwenschte boeken...

Hij rukte Frits 't boek uit de handen en wierp het op den vloer.

Hij zag de boeken op 't plankje en sloeg ze er af. Hij schopte ze uit 't kamertje, van de trap.

— O, mijn boeken! kreet Frits.

— Ik zal ze verbranden... Ge moet zeker gek worden van 't lezen... En dan ook een niet-waard worden als uw vader!

't Was domme praat van den man, die nauwelijks lezen kon.

— Vader is geen nietwaard! riep Frits terug.

— Zwijg!

En de driftige boer gaf den knaap een klap om de ooren.

— Naar beneden, naar het land! tierde hij.

— Ik zal het aan mijnheer Wallaais zeggen! snikte Frits.

Nu werd Windels nog boozter, juist omdat hij daarvoor bang was. Hij greep Frits bij den schouder en schudde hem heen en weer.

— Als ge dat durft sla ik u plat! dreigde hij. Naar beneden...

Zoo werd Frits naar het land gejaagd. Karel keek spottend naar hem.

— Hij zat te lezen, zei de boer.

— Aardappelen leggen net als ik, treiterde Karel. Ge moet niet denken dat ge een rijke jongen zijt, omdat mijnheer Wallaais voor u betaalt. Anders kondt ge naar een gesticht.

Frits zweeg maar. Hij legde aardappelen in de vooren. Zoo werkte hij tot het donker werd.

Toen hij thuis kwam, bromde de boerin ook op hem. Als iedereen werkte, moest hij niet zitten lezen. Mijnheer Wallaais had gezegd, dat hij helpen moest op de hoeve.

Na het eten ging Frits naar boven. Zijn boeken lagen verward op de trap en boven op den vloer. Frits raapte ze op. Ze waren erg geschonden. Frits had er verdriet van. Hij zou ze plakken, en zette ze nu weer op de plank.

Maar in zijn bed snikte hij weer.

Toen hij den volgenden dag uit school kwam, zat mijnheer Wallaais op de hoeve.

— Hier is onze jongen, zei vrouw Windels vriendelijk.

— Ziet hij er niet goed uit? vroeg de boer. Hij bloost als een appel. En hij werkt gaarne wat mee. Hij heeft gisteren als een volleeerde boer aardappelen geplant, vervolgde hij.

— Zoo, zoo, dat hoor ik gaarne, sprak mijnheer Wallaais. Een beetje werken en goed leeren... ja, dan wordt men een flinke man.

— Hij is zoo gaarne bij ons, beweerde de boer

Mijnheer Wallais vermoedde niet, hoe erg deze menschen stonden te huichelen. En Frits wilde niet klagen.

Mijnheer Wallaais had een boek voor hem meegebracht.

— Dat zal hij wel rap lezen, hernam de boer. Hij kan het hoor! Hij heeft boven al veel boeken. Hij wordt een geleerde bol.

Maar dat hij de boeken weggetrapt had, vertelde Windels niet. Mijnheer Wallaais bleef wat praten.

— De volgende maand komen we naar het kasteel, zei hij tot Frits. En dan moogt ge elken Zondag bij ons eten en spelen.

In de volgende weken waren Windels en zijn vrouw vriendelijker. Ze wilden voorkomen, dat Frits reden zou hebben om te klagen, als de familie van den eigenaar hier was.

En Frits vergat het gebeurde. Hij had tot Lydia nooit iets willen zeggen over de slechte behandeling. Hij kwam weer veel bij vrouw Berens.

't Was een prettige tijd, toen de familie Wallaais op 't kasteel woonde.

Elken Zondag mochten Lydia en Frits er komen, dan speelden ze in 't park.

Karel was daarover erg jaloersch en dikwijls gaf hij Frits een snauw, maar zijn ouders geboden hem vriendelijk te zijn... Mijnheer en mevrouw Wallaais mochten geen klachten hooren.

Lydia en Frits waren bedroefd, toen de familie eind September naar Antwerpen terug keerde. Voor Frits was het 't ergste, want de vriendelijkheid van Windels en zijn vrouw verminderde daadlijk.

Den eersten dag, toen er na 't middageten wat rust was en de jongens voor het huis stonden, pakte Leon, die groote klaai, Frits beet. Hij drukte hem met de handen tegen den grond.

— Alloh, Karel, hij heeft op 't kasteel van zijn neus gemaakt, maar nu is hij uw ezel. Kruip op zijn rug.

Karel deed het en o, wat had hij plezier! Hij schaterde van 't lachen om de flauwe grap van zijn broer.

Frits worstelde zich los en sprong recht. Karel tuimelde op den grond en werd nu kwaad. Hij gaf Frits een schop. Frits liet zich niet slaan, en vloog op Karel aan. Windels schoot buiten en rukte Frits op zij.

— Ge verbeeldt u zeker zelf de eigenaar te zijn? schimpste hij. Maar ge kunt uw streken nalaten, hoor! 't Is nu uit met de grootheid.

— Karel heeft me geschopt...

— Toe, toe, zwijg! Ik moet het niet weten... Maak dat ge op school komt...

Frits ging heen. Hij was woedend.

— Ik zal een brief schrijven naar mijnheer Wallaais, besloot hij.

Maar hij deed het niet. Hij verdoeg het onrecht. En hij moest dien Winter veel verdragen. Als Karel hem plaagde kreeg hij toch gelijk.

Op een avond zat Frits zijn schoolwerk te maken. Karel stootte zijn inktpot om. En de inkt vloeide over de tafel.

— Vuile jongen! riep vrouw Windels nijdig tot Frits.

— Karel heeft het gedaan, antwoordde Frits.

— Ge liegt! schreeuwde Karel.

— Ik lieg niet...

— Jawel, valschaard!

— Durven zeggen dat Karel het gedaan heeft! Ge moest beschaamd zijn! riep de boer uit den hoek.

— Ja, hij heeft het gedaan en nog wel expres om me te plagen!

— Leugenaar, leugenaar! raasde Karel.

— Ga naar uw bed... en zonder eten! beval Windels. Gij leelijke leugenaar!

— Ik lieg niet!

— Brutale kinkel. Ik zal u dat afleeren. Ge moet geen nietwaard worden als uw vader!

— Vader is geen nietwaard!

Windels gaf Frits een duw, dat deze in den hoek rolde. De arme knaap trok de deur open en liep weg.

— Hier! schreeuwde Windels.

Maar Frits luisterde niet en snelde naar het huis van vrouw Berens. Weenend kwam hij er binnen. De goede menschen schrokken.

En nu moest Frits alles vertellen. Vrouw Berens vroeg nog veel meer.

— Zoo, zoo, zijn ze bij Windels zoo voor u? zei de weduwe. Waarom hebt ge dat niet eer gezegd?

— Ik wilde niet...

— 't Is een schande van die menschen. Maar mijnheer Wallaais zal het allemaal weten.

Vrouw Berens sloot de deur. Ze verwachtte Windels. En ja, 't duurde niet lang, of de boer klopte aan.

— Wie is daar? vroeg vrouw Berens.

— Ik, Windels. Is Frits hier?

— Ja, en hij blijft hier!

— Hij moet met mij mee!

— Neen, hij blijft hier.

— Doe de deur open?

— Ik zal de deur open doen, als ik wil. hoort ge dat?

En of Windels schoon sprak of raasde, het hielp niets, hij moest zonder Frits terug.

Den volgenden morgen kwam zijn vrouw. Ze praatte vriendelijk... 't Was een misverstand geweest en al zoo meer.

— Er is al een telegram naar mijnheer Wallaais, zei vrouw Berens. Frits moest het me veel eer verteld hebben.

Toen werd de boerin kwaad. Frits was naar school.

Boer Windels wachtte hem daar af, maar de jongen liep naar vrouw Berens.

In den namiddag was mijnheer Wallaais er al. Hij sprak met vrouw Berens en dan ondervroeg hij langdurig Frits. Hij nam dezen mee naar de hoeve. Windels en zijn vrouw keken bedrukt. Ze beweerden, dat Frits gelogen had over dien

inktpot. Ze moesten hem toch goede manieren leeren. Frits had alles te erg opgenomen. Karel werd geroepen en hij moest bekennen, toen mijnheer Wallaais hem streng ondervroeg, dat hij valsch had gedaan. Mijnheer Wallaais zag ook de geschonden boeken.

't Onderzoek leerde hem genoeg.

— 't Spijt me, dat ge mijn vertrouwen niet waardig zijt, sprak hij tot den boer en de boerin. Een kind achteruit steken en het hoonen met zijn vader... ik vind het min.

Mijnheer Wallaais was ook verstoord op Joost, den portier. Die had hem kunnen inlichten over het waar karakter van Windels. Maar Joost had gedacht, dat zoo'n zwerverskind al blij mocht zijn met een onderdak.

Frits werd nu ook bij vrouw Berens geplaatst. En dat vond hij heerlijk.

De menschen spraken schande over de familie Windels.

't Was nu een ander leven voor Frits. Zoo gingen weer een Winter en een Zomer voorbij. In die Zomermaanden mochten ze als vroeger veel op 't kasteel vertoeven.

En toen kwam nog de prettigste brief uit Amerika. Vader moest voor zijn neef zaken doen in Europa en zou bij zijn terugkeer zijn kinderen meenemen. Hij had een eigen woning

gehuurd en bemeubeld. Een goede vrouw zou huishoudster zijn bij hem en Frits en Lydia.

Met Kerstmis was Willem Brijk er. En hij logeerde op het kasteel, waar de familie Wallaais weer logeerde.

Frits en Lydia waren er ook en vrouw Berens en hun dochter werden eveneens op het feest genoodigd.

Wat was Willem Brijk nu een nette mijnheer. Hij bezocht met de kinderen het graf van moeder. Hij had woord gehouden. Hij liet er een schoone zerk op plaatsen.

In Februari vertrokken Frits en Lydia mee op de boot. Dat ze van de familie Wallaais hartelijk afscheid namen, kunt ge wel begrijpen.

Mijnheer en mevrouw Wallaais hadden vader gered, niet alleen op dien somberen avond aan 't ven, maar heel zijn bestaan...

Hun naastenliefde werd prachtig beloond.

EINDE.